

KNMvD standpunt - Pijnbestrijding bij lichamelijke ingrepen in de landbouwhuisdierensector

Aanleiding

Dierenwelzijn in het algemeen, en het doen van ingrepen bij dieren in het bijzonder, is onderwerp van maatschappelijk debat. In oktober 2013 presenteerde de Raad voor Dierenaangelegenheden haar zienswijze 'Grip op Ingrepen' waarin een afwegingsinstrument werd gepresenteerd voor de rechtvaardiging van lichamelijke ingrepen bij dieren. In dezelfde periode verscheen ook de Beleidsbrief Dierenwelzijn van staatssecretaris Dijkema. In deze brief kondigde de staatssecretaris aan een aantal routinematige ingrepen bij dieren, zoals koudmerken en het inbrengen van een neusring bij mannelijke varkens te willen verbieden. Deze ingrepen tasten het welzijn en de integriteit van dieren aan terwijl er geen zwaarwegend menselijk belang tegenover staat. Voor een aantal andere ingrepen, waaronder het onthoornen van kalveren en lammeren, geldt dat deze voorlopig toegestaan blijven maar dat ze zo diervriendelijk mogelijk moeten worden uitgevoerd. De staatssecretaris benadrukt daarbij vooral het belang van een goede verdoving en (post-operatieve) pijnbestrijding.

Argumenten voor pijnbestrijding

Lichamelijke ingrepen waarbij levend weefsel wordt doorbroken gaat gepaard met pijn, zowel tijdens als na de ingreep. De mate van pijn, is afhankelijk van het soort ingreep en kan afgeleid worden van de verhoging van fysiologische parameters, zoals het cortisol gehalte in het bloed, en het gedrag van het dier. Er zijn zowel vanuit het oogpunt van het dier als van de mens argumenten voor het geven van pijnstilling bij lichamelijke ingrepen.

Vanuit respect voor de intrinsieke waarde van het dier, de waarde die dieren hebben los van de instrumentele waarde voor de mens, hebben dierenartsen en dierhouders een plicht pijn zoveel mogelijk te beperken.

Pijnbestrijding bevordert de (wond)genezing. Pijnbestrijding tijdens en na een ingreep is daarom van belang voor de gezondheid en het welzijn van de betrokken dieren. Pijnbestrijding (tijdens en na de ingreep) vermindert het risico op postoperatieve ontstekingsreacties. Daarmee wordt het weefsel ook minder vatbaar voor infecties en kan mogelijk (en potentieel vermijdbaar) antibioticagebruik worden beperkt. Tot slot leidt pijnbestrijding tot een snel herstel van de productiviteit, aangezien door pijnbestrijding (tijdens en na de ingreep) het gedrag van dieren na een ingreep minder verandert¹.

---

¹ STAFFORD, K.J., MELLOR, D.J., 2004. Dehorning and disbudding distress and its alleviation in calves. *The Veterinary Journal*, **169** (2005), pp. 337–349.

DOBBINS, S., BROWN, N.O., SHOFER, F.S., 2002. Comparison of the Effects of Buprenorphine, Oxymorphone Hydrochloride, and Ketoprofen for Postoperative Analgesia After Onychectomy or Onychectomy and Sterilization in Cats. *Journal of the American Animal Hospital Organisation*, **38**, pp 507-514.

KNMvD-standpunt

Binnen het huidige wettelijk kader geldt voor het doen van ingrepen bij dieren het “nee, tenzij” principe. Dat wil zeggen dat er in beginsel geen lichamelijke ingrepen bij dieren mogen worden uitgevoerd, tenzij deze in het belang van het dier zelf zijn, of wanneer er zwaarwegende menselijk belangen zijn om de ingreep uit te voeren (zoals veiligheid voor de veehouder). Wanneer er echter andere reële mogelijkheden zijn om het onderliggende doel van de ingreep te bereiken, vervalt naar mening van de KNMvD de rechtvaardiging voor het in stand houden van een dergelijke gang van zaken. Voor een aantal routinematige ingrepen in, met name, de landbouwhuisdierensector geldt dat managementmaatregelen danwel aanpassingen van houderijsystemen het uitvoeren van zogenaamde ‘nutsingrepen’ overbodig maakt. De KNMvD vindt het streven naar een duurzamere veehouderij, die nutsingrepen overbodig maakt, van groot belang maar erkent dat dit tijd kost. Zolang het uitvoeren van nutsingrepen noodzakelijk is, hoort een adequate pijnbestrijding daar volgens de KNMvD bij. De KNMvD roept dierenartsen en houders van dieren daarom op om pijnbestrijding bij de uitvoering van lichamelijke ingrepen bij dieren te optimaliseren. Private kwaliteitssystemen in de landbouwhuisdierensector kunnen er voor zorgen dat afspraken over pijnbestrijding tussen dierenartsen en houders van dieren ook daadwerkelijk geborgd worden.

(vormgeving opnieuw opgemaakt april 2018)

Standpunt d.d. oktober 2014. Voor persvragen over dit standpunt kunt u contact opnemen met de persvoorlichter van de KNMvD, bereikbaar via 06-22996097. Meer informatie over de KNMvD vindt u op www.knmvd.nl.